

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY O MONITOROVÁNÍ A ODOLNOSTI PŮDY

Mgr. Lukáš Čermák, Mgr. et Mgr. Jan Berka

lukas.cermak@mzp.gov.cz, jan.berka@mzp.gov.cz, MŽP OEREŠ, Vršovická 1442/65; Praha 10 – Vršovice, 100 10 Praha

Cílem tohoto příspěvku je informovat o konečném znění schválené Směrnice o monitorování a odolnosti půdy (dále jen Směrnice), a dále o procesu transpozice Směrnice do českého právního prostředí. Směrnice byla definitivně schválena 24.11.2025. Tematický záběr Směrnice je široký, přičemž cílem předkladatelů bylo komplexní zpracování problematiky půdy v návaznosti na předešlé pokusy o prosazení takto uceleného rámce. Hlavními třemi pilíři Směrnice jsou témata odolnost půdy, monitoring půdy a kontaminace. Mimo jiné Směrnice pokrývá témata zdraví půdy, CCS, zakrývání půdy, eroze či záборы půdy. Příspěvek se bude zabývat výhradně tématem kontaminace a kontaminovaných míst.

Co se historie návrhů Směrnice týče, jedná se o druhý pokus o schválení komplexní Směrnice, pokrývající téma půdy. Směrnice staví na několika dokumentech a projektech, z nichž nejdůležitější jsou projekty HERACLES (vývoj analýz rizik kontaminovaných míst z hlediska rizik pro životní prostředí) a LUCAS (monitoring půdy zaměřující se na využití půdy, mimo jiné na kontaminaci svrchních vrstev).

Směrnice stanovuje termín 3 let, během kterých musí být implementována do právních systémů jednotlivých členských států. V případě České republiky zatím převládá názor, že bude nezbytné vytvoření dvou nových zákonů, Zákonu o monitoringu půdy a Zákonu o kontaminovaných místech. Kromě těchto právních předpisů bude nutné vytvořit ještě prováděcí předpisy ve formě vyhlášek a nařízení vlády. Dále budou nutné změny v již existujících zákonech, např. ve Vodním zákoně, Stavebním zákoně a dalších. Z hlediska možností jednotlivých členských států o vlastní nastavení transpozice je finální znění Směrnice poměrně pružné, přičemž velké množství kompetencí, kterými původně měla disponovat Evropská komise a její resortní organizace, byly nakonec předány do kompetencí členských států.

Samotný text Směrnice se tématu kontaminace věnuje zejména v kapitole IV, která obsahuje články č. 13-17. Dále se kontaminovaných míst týkají kapitoly č. 1, 4, 5 a 6. V těchto částech jsou pokryta témata Postupný přístup založený na posouzení rizik, Identifikace potenciálně kontaminovaných míst, Průzkum potenciálně kontaminovaných míst, Posuzování rizik, Opatření ke snížení rizik, Registr kontaminovaných míst, Seznam opatření ke snížení rizik a další. Pro členské státy vyplývá ze Směrnice několik povinností. Mezi nejzásadnější povinnosti patří stanovení seznamu potenciálně kontaminujících činností, a dále povinnost zaznamenat v registru všechny kontaminované a potenciálně kontaminované lokality existující k datu 16.12.2025. Tato povinnost se váže k termínu 17.12.2035, tedy do 10 let od nabytí účinnosti Směrnice.

K řešení transpozice Směrnice byly vytvořeny pracovní skupiny, jejichž úkolem bude řešení nesouladu či nedostatečnosti současných právních předpisů s textem Směrnice. Jedná se o pracovní skupiny Monitoring půdy, Odolnost půdy a Kontaminované lokality. Pracovní skupina Kontaminované lokality je nyní tvořena více než dvěma desítkami členů, přičemž MŽP OEREŠ je předsedajícím členem. Příspěvek se zaměří zejména na rozbor Směrnice, jejích přesahů pro legislativní i odbornou praxi v ČR, a dále na výsledky Pracovní skupiny Kontaminované lokality.

Literatura

[1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2025/2360 ze dne 12. listopadu 2025 o monitorování a odolnosti půdy (právní rámec pro monitorování půdy), PE/47/2025/INIT, 2025